

Wyrok z dnia 21 maja 1999 r.

I PKN 88/99

Ustalenie, czy zmiana warunków pracy dokonana jednostronnie przez pracodawcę była niekorzystna dla pracownika, wymaga uwzględnienia również tego jak pracownik ją odczuwał.

Przewodniczący: SSN Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 21 maja 1999 r. sprawy z powództwa Józefa B. przeciwko Miejskiemu Zakładowi Komunikacyjnemu w S. o uznanie wypowiedzenia zmieniającego za bezskuteczne, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach z dnia 28 października 1998 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Starachowicach, który rozpoznał sprawę w pierwszej instancji, wyrokiem z dnia 13 lipca 1998 r. - uwzględniając żądanie pozwu uznał - że wypowiedzenie umowy o pracę w części dotyczącej warunków pracy, dokonane przez Miejski Zakład Komunikacyjny w S. 9 kwietnia 1998 r. w stosunku do powoda Józefa B., jest bezzasadne.

W drugiej instancji na skutek apelacji strony pozwanej, rozpoznał sprawę Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach. Sąd ten podzielił podstawy zaskarżonego wyroku, które przedstawiają się następująco:

Powód zatrudniony był w Miejskim Zakładzie Komunikacyjnym w S., w tym od dnia 18 marca 1993 r. na stanowisku kierownika Wydziału T. Do 13 marca 1998 r. był członkiem Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”. W marcu 1998 r. pracodawca zwrócił się najpierw do Komisji Zakładowej, a następnie do Zarządu Regionu [...] NSZZ „Solidarność” o wyrażenie zgody na wypowiedzenie powodowi warunków

pracy i płacy. Organy związkowe zgody takiej odmówiły. Pomimo to, pracodawca pismem z dnia 9 kwietnia 1998 r. wypowiedział powodowi ze skutkiem na dzień 31 lipca 1998 r. umowę o pracę w części dotyczącej zajmowanego stanowiska i zaproponował nowe stanowisko – kierownika działu TM z takim samym wynagrodzeniem, jakie otrzymywał on na stanowisku poprzednim.

Wypowiadając powodowi warunki pracy bez uzyskania zgody związku zawodowego, pracodawca naruszył art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.). W konsekwencji powód zasadnie żądał orzeczenia bezskuteczności tego wypowiedzenia, stosownie do art. 45 § 1 i 3 KP w związku z art. 42 KP. W dniu 31 lipca 1998 r. na skutek upływu okresu wypowiedzenia umowa o pracę powoda uległa rozwiązaniu. W związku z tym Sąd Wojewódzki, wyrokiem z dnia 28 października 1998 r., na podstawie art. 45 ust. 1 KP zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w tym tylko, że w miejsce orzeczenia bezskuteczności wypowiedzenia, przywrócił Józefowi B. poprzednie warunki pracy na stanowisku, które dotychczas zajmował w Miejskim Zakładzie Komunikacyjnym w S., a apelację pozwanego oddalił.

W kasacji pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego, to jest art. 42 § 1 w związku z art. 45 § 1 Kodeksu pracy przez ich niewłaściwe zastosowanie oraz art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych przez błędną wykładnię; ponadto zarzucił naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 KPC oraz art. 382 KPC przez nieuwzględnienie zmian organizacyjnych w Zakładzie. Podnosząc te zarzuty pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Wojewódzkiego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę tegoż wyroku i oddalenie powództwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uzasadniając pierwszą podstawę kasacji pozwany stwierdził, że w wyniku dokonanych przez pracodawcę od dnia 1 sierpnia 1998 r. zmian organizacyjnych zlikwidowany został Wydział Techniczno – Naprawczy, którego kierownikiem był powód, a w jego miejsce powstały dwie samodzielne i odrębne jednostki organizacyjne. Zdaniem wnoszącego kasację, pracodawca został zmuszony zaskarżonym wyrokiem do utworzenia nowego Wydziału w celu stworzenia miejsca pracy powodowi, co stanowi niewłaściwe zastosowanie powołanych przepisów Kodeksu pracy.

Zarzut powyższy jest bezzasadny. Rozstrzygnięcie o przywróceniu powoda na dotychczas zajmowane stanowisko odpowiada ustalonej i niekwestionowanej w kasacji podstawie faktycznej. Wobec ustalenia, że wypowiedzenie zmieniające zostało dokonane z naruszeniem prawa (art. 32 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych), Sąd orzekł o przywróceniu pracownika do pracy na poprzednich warunkach, zgodnie z dyspozycją w tym zakresie przepisu art. 45 § 1 w związku z art. 42 § 1 Kodeksu pracy. Jeżeli stan faktyczny sprawy dokładnie odpowiada treści powołanych w kasacji przepisów, to nie jest zasadny zarzut niewłaściwego ich zastosowania ze względu na zmiany organizacyjne zarządzone przez pracodawcę po dokonaniu bezprawnego wypowiedzenia. Nie jest przy tym uprawnione traktowanie [...] orzeczenia o przywróceniu powoda do pracy na poprzednich warunkach na równi z rzekomym przymuszeniem pracodawcy do utworzenia nowego wydziału. Bezzasadnie także kwestionuje się w kasacji zawartą w zaskarżonym wyroku wykładnię art. 32 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych, polegającą, według przedstawionego zarzutu, na przyjęciu nazbyt szerokiej ochrony pracowników będących działaczami związkowymi – tak jakby obejmowała ona wszystkie zmiany warunków pracy, pomimo zachowania podobnej rangi stanowiska i wynagrodzenia. Podniesiony zarzut nazbyt szerokiej ochrony pracownika jest sprzeczny z treścią przepisu, który stanowi, że:

„Pracodawca nie może bez zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej zmienić jednostronnie warunków pracy lub płacy na niekorzyść pracownika...” Wynikający z tego przepisu zakaz jednostronnego działania pracodawcy powinien być brany pod uwagę także przy ocenie tego, czy zmiana warunków pracy byłaby zmianą „na niekorzyść pracownika”. Z taką zasadą przepisu byłoby sprzeczne przyjmowanie, że o tym, czy zmienione warunki pracy nie są „na niekorzyść pracownika”, decydowałby jednostronnie pracodawca. Tymczasem w rozpoznawanej sprawie nie ulegało wątpliwości, na co wskazał Sąd Wojewódzki w zaskarżonym wyroku, że zaproponowane powodowi nowe stanowisko różniło się pod wieloma istotnymi względami od stanowiska poprzednio zajmowanego, między innymi co do zakresu odpowiedzialności i przedmiotu pracy. W takiej zaś sytuacji, ponieważ chodzi o ochronę przed jednostronną zmianą warunków pracy znaczenie ma to, jak odczuwa tę narzuconą mu zmianę sam pracownik. W rozpatrywanym przypadku stanowisko powoda było wiarygodne i zasługujące na ochronę.

Zarzuty kasacji co do naruszenia przepisów postępowania dotyczyły nieuwzględnienia udokumentowanych zmian organizacyjnych, które pracodawca prze-

prowadził od 1 sierpnia 1998 r. (art. 382 KPC), oraz bezpodstawnego uznania, że zmiany te były pozorne i miały na celu obejście przepisów o szczególnej ochronie pracowników. Zarzuty powyższe są bezzasadne.

Po pierwsze – wbrew kasacji – z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd miał na uwadze przedmiotowe zmiany organizacyjne, na które strona pozwana powoływała się w apelacji. Sąd Wojewódzki uznał te okoliczności za pozbawione znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w ramach przyjętej podstawy prawnej wyroku i dlatego apelację pozwanego oddalił (art. 385 KPC), czego z kolei kasacja nie kwestionuje. Po drugie, w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie ma rzekomego, jak podaje kasacja, ustalenia jakiejś pozorności zmian organizacyjnych pozwanego. Taką oceną, jak to wyżej przedstawiono, Sąd Wojewódzki się nie zajmował, uznając, że zmiany organizacyjne po bezprawnym wypowiedzeniu warunków pracy nie mają znaczenia dla zastosowania art. 45 § 1 w związku z art. 42 § 1 KP.

Z powyższych przyczyn kasacja strony pozwanej nie miała usprawiedliwionych podstaw i podlegała oddaleniu stosownie do art. 393¹² KPC.

=====